

LEGAL ASPECTS OF COMBATING THE COVID-19 PANDEMIC IN THE UK: FIRST STEPS

ПРАВОВІ АСПЕКТИ БОРОТЬБИ З ПАНДЕМІЄЮ COVID-19 У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ: ПЕРШІ КРОКИ

Kseniia M./ Макарчук К.В.

Postgraduate student of the Department of Administrative and Informational Law of Institute of Jurisprudence, Psychology and Innovative Education of Lviv Polytechnic National University/ аспірантка кафедри АІП ІППО НУ «Львівська політехніка»

Анотація. Розглянуто правові дії органів державної влади Великої Британії у відповідь на надзвичайну ситуацію у галузі охорони здоров'я, викликану пандемією Covid-19.

Ключові слова: пандемія Covid-19, право Великої Британії, адміністративно-правові обмеження.

Вступ

Пандемія COVID-19 стала безпрецедентним викликом для багатьох правових систем у всьому світі. Після Brexit і з огляду на особливості правової (і конституційної) системи Сполученого Королівства, важливим для науковців і практиків є розуміння того, як Сполучене Королівство використовувало правові заходи для протидії Covid-19, оскільки кожна частина Великої Британії (Англія, Шотландія, Вельс та Північна Ірландія) має формально незалежні правові інститути, між якими подекуди існують значні відмінності. Водночас питання охорони здоров'я знаходяться у прямій відповідальності уряду Великої Британії.

Основний текст

Перші випадки захворювань на Covid-19 зафіксовані у Великій Британії у січні 2020 р. Первісно усі вони були виявлені у туристів (передусім з Китаю), що відвідували країну. До 1 березня пацієнти з коронавірусом були зареєстровані в Англії, Вельсі, Північній Ірландії та Шотландії. Перший летальний випадок від Covid-19 зафіксований 5 березня, після чого смертність серед пацієнтів швидко зростала, і вже до 1 квітня від епідемії померло 3095 осіб [1].

На початковому етапі пандемії реакція органів державної влади Великої Британії відрізнялася від реакцій інших європейських країн порівняно стриманим (ліберальним) підходом до цього кризового явища в галузі охорони здоров'я. Зокрема, прем'єр-міністр (на той час) держави Борис Джонсон виступив за колективний імунітет, в країні не були введені серйозні обмежувальні заходи, збережено проведення масових публічних заходів. Прем'єр-міністр прагнув забезпечити безперервність британської економічної діяльності, стверджуючи, що обмежувальні заходи, прийняті в інших країнах, бачаться непропорційними і не мали достатнього обґрунтування з медичної точки зору [2].

Однак, уже 16 березня 2020 р. фахівцями медичного *Imperial College* була зроблена заява про те, що попередня політика нехтування жорсткими

карантинними заходами приведе незабаром до як мінімум 250 000 забраних життів [3]. Дуже швидко прийшло розуміння необхідності здійснення жорстких кроків у протистоянні з пандемією. Так, вже 31 січня 2020 р. Борис Джонсон у спеціальному зверненні до нації, оголосив пандемію «нашою великою національною драмою» [4] і закликав урядовців діяти, «як будь-який уряд часів війни» [5]. Цей наратив був повторений в офіційних зверненнях Її Величності до нації і транслювався через часті публічні заяви відповідальних осіб майже щодня під час першої хвилі Covid-19.

23 березня 2020 р. прийнято рекомендацію Кабінету міністрів «Залишатися вдома та подалі від інших» [6]. Кілька днів, до прийняття Закону про коронавірус від 25 березня 2020 р., ці рекомендації мали слугувати як перші карантинні заходи в країні.

Закон про коронавірус [7] ставив на меті надати уряду тимчасові додаткові повноваження та правову базу для уповільнення процесу поширення Covid-19, а також передбачав заходи, спрямовані на подолання кризи, що виникла в галузі охорони здоров'я. Закон, зважаючи на критичні обставини, був прийнятий Парламентом за один день і поширювався на Англію, Вельс, Північну Ірландію та Шотландію. «У цьому Законі, – наголосив міністр охорони здоров'я Великої Британії Мет Хенкок (*Matthew Hancock*) – є заходи, які є суттєвим відходом від нашої звичайної практики. Але ці заходи – суворо тимчасові, вони, я думаю, пропорційні загрози, з якою ми зіткнулися, і вони будуть вводитися в дію строго на основі рекомендацій фахівців» [8].

Відтак передбачалося, що *Закон про коронавірус* від 25 березня 2020 р. має діяти як тимчасове надзвичайне законодавство. Термін дії більшості його положень був розрахований на два роки (ст. 89), однак передбачалося, що він може бути продовжений або скорочений на шість місяців (ст. 90). При цьому Парламент має кожні шість місяців переглядати дію положень цього Закону (ст. 98).

Закон надавав додаткові повноваження імміграційній службі, що у співпраці з медичними працівниками та поліцією мала право направляти новоприбулих у країну на аналізи та затримувати їх у пунктах збору аналізів до двох днів. Якщо результат тесту на коронавірус виявлявся позитивним, людину відправляли на 14-денний карантин. При необхідності цей термін міг бути продовжений (ст. 51).

Новий *Закон* надавав уряду повноваження закривати аеропорти, морські порти і станції міжнародного поїзду «Євростар» – тобто всі пункти, куди на Британські острови можуть прибувати люди з-за кордону (ст.50).

Крім того, *Закон* уповноважував уряд забороняти масові заходи та закривати приміщення (ст. 52).

Закон також дозволяв відмінити деякі правила та обмеження з метою дозволити системі охорони здоров'я та соціальним службам за необхідності швидко вибрати додаткову робочу силу. Наприклад, лікарі та медсестри які вже вийшли на пенсію, мали змогу тимчасово повернутися на роботу без втрати цієї пенсії (ст. 45, 46, 47).

Судові засідання, згідно з цим *Законом*, мали проводитися в онлайн

форматі (ст. 55).

Нарешті, на випадок, якщо Британію охопить хвиля смертей від коронавірусу, *Закон* дозволяв спростити оформлення документів, необхідних для реєстрації смерті та організації похорону чи кремації (ст. 23).

У *Законі* вказувалося, що всі частини Сполученого Королівства мають право приймати власні нормативні акти. Так, уряд Шотландії, оперативно відреагувавши на перші смерті від Covid-19 (13 березня 2020 р.), не тільки рекомендував дотримуватися режиму самоізоляції, але вже 16 березня 2020 р. прийняв окремий *Закон про коронавірус* [8]. 18 березня уряд Шотландії створив *Фонд допомоги місцевим співтовариствам* (Community Fund), який, у свою чергу, виділив 350 млн. ф. ст. на потреби боротьби з пандемією [9].

У травні 2020 р. Англія та Вельс прийняли власні *Правила про захист здоров'я* [10]. 27 березня 2020 р. уряд Північної Ірландії опублікував *Положення про охорону здоров'я*, згідно якого були закриті ресторани, бари, магазини, спортивні зали та розважальні центри [11].

Понад те окремі графства, що входили у адміністративні частини Великої Британії, отримали право приймати власні правові акти щодо боротьби з пандемією. Так, наприкінці липня 2020 р. видано окремі рекомендації щодо боротьби з коронавірусом для Великого Манчестеру (графство в Англії), графства Ланкашир (Північно-Західна Англія) та Західного Йоркширу (графство на Заході Англії), тоді як офіційні правила набули чинності лише через тиждень (5 серпня 2020 р.) [12].

Водночас *Закон про коронавірус* від 25 березня 2020 р. був не тільки офіційно визнаний стратегічним інструментом для вирішення багатьох викликів пандемії в Великій Британії, але й зробив юридично обов'язковими протиепідемічні заходи, як для центрального уряду, так і для всіх адміністративних частин країни.

Висновки.

Характер, масштаб та наслідки ситуації, пов'язаної з поширенням вірусу Covid-19, вимагали ухвалення швидких правових рішень. У зв'язку з тим, що ситуація в галузі охорони здоров'я бачилася серйозною і безпрецедентною, було вкрай важливо, щоб будь-які заходи мали чітку правову основу. Перші кроки, здійснені на початках поширення пандемії, дозволили суттєво скоротити кількість потенційних жертв та заклали основу для подальшого вдосконалення протиепідемічного законодавства.

Список використаних джерел

1. The UK Coronavirus cases statistics. 01.04.2020. URL: <https://www.worldometers.info/coronavirus/country/uk/>
2. Brown, J. Coronavirus: The Lockdown Laws. URL: <https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cbp-8875/>.
3. Imperial College. Report 9: Impact of Non-Pharmaceutical Interventions (NPIs) to Reduce COVID-19 Mortality and Healthcare Demand. 16 March 2020. URL: <https://www.imperial.ac.uk/media/imperial-college/medicine/sph/ide/gida-fellowships/Imperial-College-COVID19-NPI-modelling-16-03-2020.pdf>

4. Johnson B. Speech: PM's Address to the Nation, 31 January 2020, URL <https://www.gov.uk/government/speeches/pm-address-to-the-nation-31-january-2020>

5. Johnson B., Speech: Prime Minister's Statement on Coronavirus (Covid-19), 17 March 2020, URL: <https://www.gov.uk/government/speeches/pm-statement-on-coronavirus-17-march-2020>

6. Guidance Staying at Home and Away from Others (Social Distancing). 23 March 2020. URL: <https://www.gov.uk/government/publications/full-guidance-on-staying-at-home-and-away-from-others>

7. Coronavirus Act 2020. URL: <https://www.legislation.gov.uk/asp/2020/7/contents>

8. PM Attends Final PMQs Before Parliament Suspended Due To Coronavirus URL: <https://www.gettyimages.in/detail/news-photo/health-minister-matt-hancock-leaves-10-downing-street-on-news-photo/1208207013>

9. Health Protection (Coronavirus, Restrictions) (Scotland) Regulations 2020 (Scottish Statutory Instruments. 2020. No. 103). URL: <https://www.legislation.gov.uk/ssi/2020/103/contents/mad>

10. Cumulative number of coronavirus (COVID-19) deaths in the United Kingdom (UK). URL: <https://www.statista.com/statistics/1109595/coronavirus-mortality-in-the-uk>

11. Health Protection (Coronavirus, Restrictions) (England) Regulations 2020 (UK Statutory Instruments. 2020. No. 350). URL : <https://www.legislation.gov.uk/ukxi/2020/350/contents/made>;

Health Protection (Coronavirus, Restrictions) (Wales) Regulations 2020 (Wales Statutory Instruments. 2020. No. 353 (W. 80). URL: <https://www.legislation.gov.uk/wsi/2020/353/contents/made> [Accessed 18th May 2021

12. The Health Protection (Coronavirus, Restrictions) Regulations (Northern Ireland) 2020. 27.03.2020. URL: <https://www.health-ni.gov.uk/sites/default/files/publications/health/Coronavirus-Restrictions-Regs-2020.pdf>

13. T Hickman, 'The Use and Misuse of Guidance during the UK's Coronavirus Lockdown. <https://ssrn.com/abstract=3686857>].

Abstract. *The author analyzes the legal actions of the UK public authorities in response to the public health emergency caused by the Covid-19 pandemic.*

Keywords: *COVID-19 pandemic, UK law, administrative and legal restrictions.*